

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Р4 г 182/2015
17.03.2016. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Снежане Андрејевић, председника већа, Споменке Зарић и Бисерке Живановић, чланова већа, у поступку ради заштите права на суђење у разумном року предлагача С.М. из Б., коју заступају З.Ј. и У.Т., адвокати из Б., у седници већа одржаној 17.03.2016. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УТВРЂУЈЕ СЕ да је предлагачу С.М. повређено право на суђење у разумном року у поступку који се пред Апелационим судом у Београду води под бројем Гж 5818/14.

НАЛАЖЕ СЕ Апелационом суду у Београду да у року од 60 дана одлучи о жалби туженог, изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 49829/10 од 03.11.2011. године.

Предлагачу С.М. **СЕ ОДРЕЂУЈЕ** накнада због повреде права на суђење у разумном року у износу од 30.000,00, као и трошкови поступка у износу од 6.780,00 динара, који ће се исплатити из буџетских средстава Републике Србије опредељених за рад судова, у року од три месеца од дана подношења захтева предлагача за исплату.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев предлагача за одређивање накнаде због повреде права на суђење у разумном року преко досуђеног износа од 30.000,00 динара, а до траженог износа од 1.000,00 евра у динарској противвредности.

Образложење

Предлагач С.М. поднела је Врховном касационом суду захтев за заштиту права на суђење у разумном року у предмету који се у време подношења захтева пред Апелационим судом у Београду водио под бројем Гж 5818/14. У предлогу је навела да је 25.03.2008. године тадашњем Трећем општинском суду у Београду поднела тужбу против туженог Г.Д.Ч., ради враћања стеченог без основа, да је 03.11.2011. године Први основни суд у Београду донео пресуду П 49829/10 којом је усвојио тужбени захтев тужиле, овде предлагача, да је против наведене пресуде 04.01.2012. године тужени изјавио жалбу, да је, поступајући по жалби туженог, Апелациони суд у Београду решењем Гж 1286/12 од 15.08.2014. године спис вратио првостепеном суду ради допуне поступка, да је након поступања по налогу другостепеног суда предмет поново враћен жалбеном суду ради одлучивања о жалби изјављеној 04.01.2012. године, али да жалбени поступак у време

подношења захтева за заштиту права на суђење у разумном року још увек није окончан. Због наведеног, предложила је да јој Врховни касациони суд пружи правну заштиту због повреде права на суђење у разумном року, у складу са одредбама члана 32. став 1. Устава Републике Србије, члана 10. Закона о парничном поступку и члана 6. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, измењене Протоколом број 11.

Одлучујући о захтеву предлагача на основу члана 8а и 8б Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“ бр. 116/08... 101/13), Врховни касациони суд је извршио увид у предмет Апелационог суда у Београду Гж 5818/14 и здружени предмет Првог основног суда у Београду П 49829/10 и оценио да је захтев предлагача за заштиту права на суђење у разумном року основан.

Увидом у предмет Првог основног суда у Београду П 49829/10 утврђено је да је предлагач С.М. као тужила 25.03.2008. године поднела тужбу Трећем општинском суду у Београду, против Г.Д. као туженог, са захтевом да јој тужени на име стицања без основа исплати 7.200 евра у динарској противвредности, са припадајућом каматом. Одговор на тужбу туженог достављен је суду 05.05.2008. године. Припремно рочиште, заказано за 26.09.2008. године, није одржано јер пуномоћнику тужиле није уручен одговор на тужбу, па је наредно рочиште заказано и одржано 01.12.2008. године. Прво рочиште за главну расправу заказано је за 04.03.2009. године, али је решењем до 19.01.2009. године отказано и наредно је заказано за 15.04.2009. године. Међутим, но ово рочиште није одржано, јер тужени није уредно обавештен. У међувремену, поднеском од 14.08.2009. године тужила је преиначила тужбу. На рочишту одржаном 30.09.2009. године изведен је доказ саслушањем парничних странака и њиховим суочењем, а на истом рочишту странке су обавестиле суд да ће покушати мирно решење спора. Како покушај мирног решења није успео, на наредном одржаном рочишту 05.10.2010. године, на предлог тужиле, одређено је извођење доказа вештачењем путем вештака економско финансијске струке. Тужила је 18.10.2010. године уплатила предујам трошкова вештачења, суд је решењем од 18.11.2010. године позвао вештака да преузме предмет, а писани налаз са стручним мишљењем судског вештака суду је достављен 29.12.2010. године. Наредно рочиште, заказано за 03.02.2011. године, није одржано, јер странке нису примиле налаз и мишљење вештака које им је из суда експедован 25.01.2011. године. Поднеском од 16.02.2011. године пуномоћник тужиле се изјаснио на налаз вештака и истовремено обавестио суд да је тужени променио име и да се сада зове Г.Д.Ч.. Поднеском од 01.04.2011. године, поступајући по налогу суда, вештак се изјаснио на примедбе тужиле, а поднесцима од 04.04.2011. и 19.04.2011. године тужени се изјаснио на налаз вештака. Тужила је поднеском од 04.05.2011. године поново преиначила тужбу. Рочишта заказана за 13.05.2011. и 13.06.2011. године су одложена, а на наредном одржаном рочишту 03.11.2011. године изведен је доказ саслушањем судског вештака, који се усмено изјаснио на примедбе странака, након чега је на истом рочишту закључена главна расправа и донета првостепена пресуда П 49829/10 од 03.11.2011. године, којом је усвојен је тужбени захтев и тужени је обавезан да тужили на име враћања стеченог без основа исплати 1.082.411,83 динара. Препис пресуде П 49829/10 је пуномоћнику тужиле уручен 23.12.2011. године, а пуномоћнику туженог 29.12.2011. године.

Тужени Г.Д.Ч. је против наведене пресуде 04.01.2012. године изјавио жалбу, те је 28.02.2012. године предмет достављен Апелационом суду у Београду,

ради одлучивања о изјављеној жалби. Решењем Гж 1286/12 од 15.08.2014. године Апелациони суд у Београду је предмет вратио Првом основном суду у Београду, ради доношења решења о исправци, због погрешно означеног презимена туженог у уводу првостепене пресуде. Поступајући по налогу Апелационог суда у Београду, првостепени суд је 26.08.2014. године донео решење о исправци првостепене пресуде и предмет је 03.11.2014. године поново доставио Апелационом суду у Београду, ради одлучивања по раније изјављеној жалби туженог. Предмет је у „Гж“ уписнику Апелационог суда у Београду заведен под бројем 5818/14. У време одлучивања о захтеву за заштиту права на суђење у разумном року поступак није био правноснажно окончан.

Анализирајући дужину трајања наведеног парничног поступка, Врховни касациони суд је оценио да је захтев за заштиту права основан и да је предлагачу С.М. повређено право на суђење у разумном року.

Према члану 32. став 1. Устава Републике Србије, свако има право на независан, непристрасан и законом већ установљен суд, правично и у разумном року на јавној расправи да одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и оптужбама против њега. Чланом 10. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 125/04, 111/09), који се у наведеном парничном поступку примењује на основу члана 506. став 1. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11... 55/14), прописано је да странка има право да суд одлучи о њеним захтевима и предлозима у разумном року и да је суд дужан да настоји да поступак спроведе без одуговлачења и са што мање трошкова.

Разуман рок је оптимално потребно време да се одлучи о неком праву странке које је спорно да би се отклонила неизвесност и да би странка имала сазнања о томе да ли јој то право припада или не, чиме се постиже и правна сигурност. Међутим, разумно време потребно за окончање судског поступка је релативна категорија, која зависи од низа чинилаца које је потребно ценити у сваком поједином случају (сложеност чињеничних и правних питања у конкретном предмету, понашање подносиоца захтева као странке у поступку, поступање надлежних судова који воде поступак и природе захтева, односно значаја права за подносиоца захтева).

Применом критеријума установљених дугогодишњом праксом Европског суда за људска права, Врховни касациони суд је оценио да нижестепени судови нису поступали ефикасно и делотворно у овој парници, имајући у виду да су уочени периоди неоправдане процесне неактивности суда. Суд је ценио чињеницу да је првостепени парнични поступак, од подношења тужбе 25.03.2008. године до пресуђења 03.11.2011. године трајао укупно три године и осам месеци (при чему су од укупно 10 заказаних рочишта током првостепеног поступка одржана свега четири рочишта за главну расправу), да жалбени поступак траје укупно четири године и да је другостепени суд након две године и шест месеци трајања жалбеног поступка решењем од 15.08.2014. године неразмотрен спис вратио Првом основном суду у Београду, ради доношења решења о исправци, што указује и на пропусте другостепеног суда у поступку по изјављеној жалби. Осим тога, укупна дужина трајања овог поступка започетог подношењем тужбе 2008. године, а који још увек није правноснажно окончан, сама по себи указује да је право предлагача на суђење у разумном року повређено.

Имајући у виду наведене чињенице, као и околност да предлагач својим понашањем није допринео неразумно дугом трајању поступка, Врховни касациони суд је оценио да у конкретном случају нижестепени судови нису били ефикасни у поступању и да је у предмету, који се пред Апелационим судом у Београду води под бројем Гж 5818/14, повређено право предлагача на суђење у разумном року.

Одредбом члана 8б став 1. Закона о уређењу судова прописано је да суд може одредити примерену накнаду за повреду права на суђење у разумном року и одредити рок у коме ће нижи суд окончати поступак у коме је учињена повреда права, када утврди да је захтев подносиоца основан.

Применом цитиране законске одредбе, предлагачу је одређена накнада због повреде права на суђење у разумном року у износу од 30.000,00 динара, која ће се исплатити на начин прописан чланом 8б став 2. истог закона и која ће, уз налог Апелационом суду у Београду да жалбени поступак оконча у року од 60 дана, представљати адекватну сатисфакцију предлагачу због утврђене повреде права. По оцени Врховног касационог суда, досуђеном накнадом ће се остварити законом прописана сврха овог поступка, док досуђивање накнаде у већем износу не би одговарало циљу коме накнада служи, њоме би се погодновало тежњама које нису спојиве с природом и друштвеном сврхом накнаде, због чега је преко досуђеног износа, а до траженог износа од укупно 1.000 евра у динарској противвредности, захтев предлагача за одређивање примерене накнаде одбијен као неоснован.

Имајући у виду успех предлагача у овом поступку, применом члана 153. и 154. Закона о парничном поступку, те применом Тарифног броја 13. Тарифе о наградама и накнадама за рад адвоката („Службени гласник РС“ број 121/12) и Тарифног броја 4. и 5. Таксене тарифе Закона о судским таксама („Службени гласник РС“ бр.28/94... 93/14), предлагачу су досуђени трошкови на име састава захтева од стране пуномоћника адвоката у износу од 6.000,00 динара и трошкови судских такси за захтев и одлуку у износима од по 390,00 динара, што чини укупно 6.780,00 динара. Наведени износ ће се, у смислу члана 8б став 2. Закона о уређењу судова, исплатити на исти начин и у истом року као и досуђена накнада за повреду права.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа судија
Снежана Андрејевић,с.р.**